

Тапенова Гульнур Сағатовнаның
 «6D051000 – Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығы бойынша
 философия докторы (PhD) дәрежесін ізденуге ұсынылатын
 «Білімдер экономикасын қалыптастыру жағдайында
 жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқару»
 тақырыбындағы докторлық диссертациясына
 ресми рецензенттің жазбаша пікірі

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі); 2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы) 3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми - техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)	Диссертация жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімге қолжетімділікті кеңейтуді, жоғары оқу орындарында бәсекеге қабілеттілікті арттыруды, басқару жүйесін жетілдіруді көздейтін «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2022-2026 жылдарға арналған тұжырымдамасы» Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылымды дамытудың басым бағытына сәйкес келеді
2	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы <u>ашылған/ашылмаған</u> .	Жұмыс осы ғылыми бағыттың дамуына белгілі бір үлес қосады, өйткені ол Қазақстанда білім экономикасын қалыптастыру жағдайында жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеуге бағытталған
3	Өзі жазу принципі	Өзіжазудеңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзіжазбаған	Өзіжазудеңгейі: 1) жоғары
4	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Зерттеу тақырыбының өзектілігі ғылыми-технологиялық дамудың қазіргі жағдайында жоғары білім беру жүйесінің инновациялық әлеуетін қалыптастыруды және

		білім экономикасын қалыптастыруды Мемлекеттік басқарудың нәтижелілігі маңызды болып табылатындығына байланысты
4.2	Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) айқындайды; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Зерттеудің мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды
4.3.	Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Диссертациялық зерттеудің мақсаты Қазақстан Республикасында білім экономикасының қалыптасуы жағдайында жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлеу болып табылады. Қойылған міндеттер осы мақсатқа қол жеткізуге ықпал етеді.
4.4.	Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) толық байланысқан; 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертацияның барлық тараулары қисынды түрде байланысты: білім беру жүйесін мемлекеттік басқарудың теориясы мен шетелдік тәжірибесін зерттеуден автор Қазақстандағы жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқарудың қазіргі жағдайын талдауға көшеді. Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқарудың нәтижелілігін бағалау негізінде оны жетілдіру бойынша ұсыныстар берілді және осыған бағытталған ұйымдастырушылық тетіктер әзірленді
4.5	Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	Зерттеу негізінде автор өз пікіріне сүйене отырып, келесі жаңа шешімдерді ұсынды: – Жоғары білім берудің мемлекеттік бағдарламасын іске асыру тиімділігін бағалау моделі әзірленді. – Респонденттердің жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруға қанағаттанушылық деңгейі зерттелді. – Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды жетілдірудің ұйымдастырушылық тетіктері ұсынылды. – Жоғары білімді цифрландыруды жетілдіру шеңберінде «цифрлық

		университеттің» тұжырымдамалық негізі әзірленді.
5	Ғылыми жаңашылдық принципі	<p>5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма?</p> <p>1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p> <p>Алынған нәтижелер ғылыми жаңалыққа ие: – Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқару контекстіндегі «білім экономикасы» санатының авторлық сипаттамасы (жаңалықтың 75%). – Білім экономикасының қалыптасуы жағдайында жоғары білім беруді дамытудың құрылымдық-логикалық схемасы (жаңалықтың 75%). – Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқару құрылымдарының нәтижелілігін интегралды талдау (жаңа нәтиже). – Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды нормативтік-құқықтық қамтамасыз етуді жетілдіру бойынша ұсынымдар (жаңа нәтиже). – Жоғары білімді цифрландыруды жақсарту бойынша ұсынымдар әзірленді (жаңалықтың 75%).</p>
		<p>5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма?</p> <p>1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)</p> <p>Автор жасаған тұжырымдар мынадай жаңалық дәрежесіне ие: – Зерттеу негізінде жоғары білім мен ғылымды дамытудың 4-ші және 5-ші стратегиялық бағыттары бағдарламаның әлеуметтік-экономикалық дамуының артықшылықтарына сәйкес келетіні анықталды (жаңалықтың 75%). – Нақты міндеттерді шешуге бағытталған ұлттық білім беру жобасы мен білім мен ғылымды дамытудың мемлекеттік бағдарламасы арасындағы бірақатар айырмашылықтар анықталды (жаңа қорытынды). – Жоғары оқу орындарының дербестігін кеңейту және нақтылау мақсатында білім беру ұйымдарын аккредиттеу мәселелері бойынша «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы ұсыныс (жаңалықтың 75%). – Әлемдік тенденцияларға сәйкес білім экономикасын қалыптастыру</p>

			жағдайында жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды бағдарлаудың маңыздылығы мен тиімділігі дәлелденді (50% жаңалық).
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Автор ұсынған басқару шешімдерінің жаңалығы мен негізділігінің келесі дәрежесі бар: – Цифрлық университеттің тұжырымдамалық жобасын әзірлеу арқылы қазақстандық жоғары білім беру жүйесін цифрландыру бойынша ұсынымдар әзірленді (75% жаңалық). – Инновациялық экожүйені қалыптастыру, білім беру бағдарламаларын цифрландыру, цифрлық инфрақұрылымға көшу, адами капиталды дамыту және университеттің бизнес-процестерін бақылауды ұсынды (жаңа). Парегсіз принципін қолдану, мобильді инфрақұрылымды және университеттің әмбебап жүйесін толық енгізу (жаңа). – Білім экономикасын қалыптастыру жағдайында жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды жетілдіру бойынша тәсілдер әзірленді (жаңалықтың 75%).
6	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)
7	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді 7.2 Тривиалды ма? 1) ия; 2) жоқ	Қорғаныстың негізгі ережелері: 1. Зерттеуге ғылыми көзқарас пен сыни талдау негізінде «білім экономикасы» ұғымын автор толықтырып, нақтылаған. (дәлелденген, тривиальды емес, салыстырмалы түрде жаңа қағидат). 2. Жоғары білімнің дамуы мен білім экономикасының қалыптасуы арасындағы байланыстың логикалық схемасы ұсынылған.

		<p>7.3 Жаңама? 1) ия; 2) жоқ</p> <p>7.4 Қолданудеңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең</p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) ия; 2) жоқ</p>	<p>(дәлелденген, тривиальды емес, салыстырмалы түрде жаңа қағидат). 3. Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқару қағидаттарының тиімділігін бағалау жүргізіліп, сынақтан өтті, мемлекеттік бағдарламалардың ұлттық жобаларға трансформациялануы негізделді. (дәлелденген, тривиальды емес, жаңа қағидат). 4. Жоғары білім беру жүйесіне эмпирикалық талдау және әлеуметтік диагностика жүргізілді және жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқарудың ұйымдастыру тетіктерін жетілдіру бойынша бірқатар ұсыныстар әзірленді (дәлелденген, тривиальды емес, жаңа қағидат). 5. Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқарудың құқықтық және нормативтік базасын жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірленді (дәлелденген, тривиальды емес, салыстырмалы түрде жаңа қағидат). 6. Жарияланған мақалалар тізімі ұсынылмаған. 7. Диссертациялық зерттеудің негізгі нәтижелері 13 ғылыми еңбекте жарияланды, оның ішінде Scopus мәліметтер базасына енген ғылыми журналдарда 3 мақала, ҚР БЖҒМ БҒСБК ғысынған журналдарда 3 мақала, халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциялар материалдарында 7 мақала жарияланды.</p>
8	Дәйектілік принципіДереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған 1) ия; 2) жоқ</p> <p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау</p>	<p>Әдістемені таңдау негізделген, зерттеу әдістемесі нақты көрсетілген</p> <p>Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған</p>

		әдістемелерін пайдалана отырып алынған: 1) ия; 2) жоқ	
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; 2) жоқ	Теориялық тұжырымдар, модельдер, анықталған байланыстар мен заңдылықтар ғылыми эмпирикалық зерттеулермен дәлелденген және расталған
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған /расталмаған	Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталады.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті /жеткіліксіз	Пайдаланылған ғылыми дереккөздердің жеткілікті тізімі
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ	Диссертацияның теориялық маңызы бар
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ	Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңаболып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңаболып табылады)	Практикалық ұсыныстар келесі дәрежеде жаңашылдыққа ие: - Жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқаруды жетілдіру және нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету бойынша ұсынымдар әзірлеу. - жаңа. - «Цифрлық университеттің» әзірленген тұжырымдамалық негізі. - жаңа.

			- Жоғары білім беруді мемлекеттік басқарудың икемді жүйесін ынталандыру тетіктерін жандандыру тұрғысынан ағымдағы заңнамаға ұсынылған өзгерістер мен толықтырулар. - жаңа.
10	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары.

Жалпы, өтініш берушінің жұмысын оң бағалай отырып, келесі ұсыныстарды беруге болады:

1. Жоғары білім беру жүйесін басқарудың қазіргі жүйесіндегі кемшіліктерді және оларды қалыптастыру факторларын ашып көрсеткен дұрыс сияқты.

2. Жоғары білім беру жүйесін цифрландырудың кезеңдік үдерісін жүзеге асырудың алғышарттары мен шарттарын зерттеу қызықты сияқты.

3. Жоғары білім беруді цифрландыруға әкелетін білім беру стандарттарындағы өзгерістерді қарастыру қызықты болар еді.

Аталған ескертулер ұсынушылық сипатқа ие және ізденушінің кейінгі ғылыми жұмысында пайдалану үшін ұсынылады.

«Білімдер экономикасын қалыптастыру жағдайында жоғары білім беру жүйесін мемлекеттік басқару» тақырыбы бойынша диссертациялық жұмысы дербес ғылыми зерттеу жұмысы болып табылады және Гульнур Сагатовна Тапеноваға Комитет алдында 6D051000 – «Мемлекеттік және жергілікті басқару» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін беру үшін Комитетке ұсыныс жасаймын.

Рецензент

З.К. Чуланова